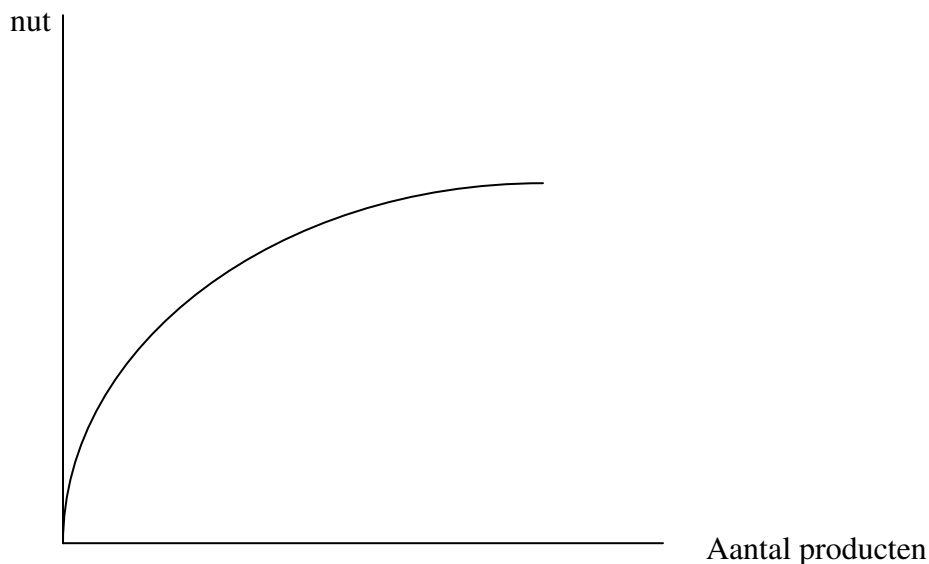

Volkomen concurrentie versus monopolie/monopolistische concurrentie:

Een naar maximale winst strevende producent zal altijd zorgen dat de marginale opbrengst gelijk is aan de marginale kosten. Onder volkomen concurrentie betekent dat tevens dat de marginale kosten gelijk zijn aan de marginale opbrengst van de consument. In geval van monopolie en monopolistische concurrentie is dat echter niet het geval. In deze les zal ik proberen uit te leggen wat dat betekent.

We kennen allemaal de vraagcurve van de consument. Deze vraagcurve heeft een dalend verloop. Dit dalende verloop wordt veroorzaakt door het afnemend grensnut. Afnemend grensnut betekent dat de consument weliswaar liever meer van een product heeft dan minder maar dat het extra nut van een extra product steeds minder wordt.

Grafisch ziet dat er zo uit:

Dus: naarmate men meer van een product heeft zal het totale nut groter zijn (de lijn loopt stijgend), maar het extra nut daalt (de lijn loopt afnemend).

Wat betekent dit nu voor de aanschaf van producten? Een ding is meteen duidelijk. Een consument zal alleen meer goederen gaan kopen als de prijs van het product daalt. Immers door het afnemend grensnut zal de mate waarin een consument wil betalen voor het product afnemen. Dus alleen bij een lagere prijs zal de consument meer willen kopen.

Hieruit kunnen we concluderen dat de vraagcurve naar een product een dalend verloop heeft. Verder kunnen we concluderen dat de vraagcurve aangeeft wat een consument bereid is te betalen voor een product. Het afnemend grensnut verklaart dat deze

bereidheid minder wordt naarmate de consument over meer eenheden van het product beschikt.

De consument zal nu doorgaan met het aanschaffen van producten tot deze bereidheid tot betalen gelijk is aan de prijs van het product. De consument maakt de marginale opbrengst van het product gelijk aan de prijs van het product.

De volgende vraag die we moeten stellen is wat de producent nu precies doet. Maar eerst het volgende. Als je zelf een product maakt en het zelf consumeert zal je er voor waken dat de marginale opbrengst en marginale kosten gelijk zijn. Immers als de extra opbrengst die je ontleent aan een product hoger is dan de kosten die je moet maken voor dat product, zal je dat product zeker maken. Zolang het product namelijk meer oplevert dan het kost neemt je welvaart toe als je het maakt.

Dit zelfde principe moet blijven gelden als consumptie en productie van elkaar gescheiden zijn. We zullen zien dat dat het geval is bij volkomen concurrentie maar niet bij monopolie en monopolistische concurrentie.

We hebben gezien dat de prijs van het product gelijk is aan de marginale opbrengst van de consument. Immers de consument blijft net zo lang kopen totdat deze gelijkheid optreedt. Voor de consument verandert dit principe niet met de marktvorm. Dit betekent dat we ons volledig kunnen concentreren op de producent. Wat we moeten uitzoeken is of de producent de marginale kosten gelijk maakt aan de prijs. Immers als dat het geval is is de marginale opbrengst van de consument gelijk aan de marginale kosten van de producent.

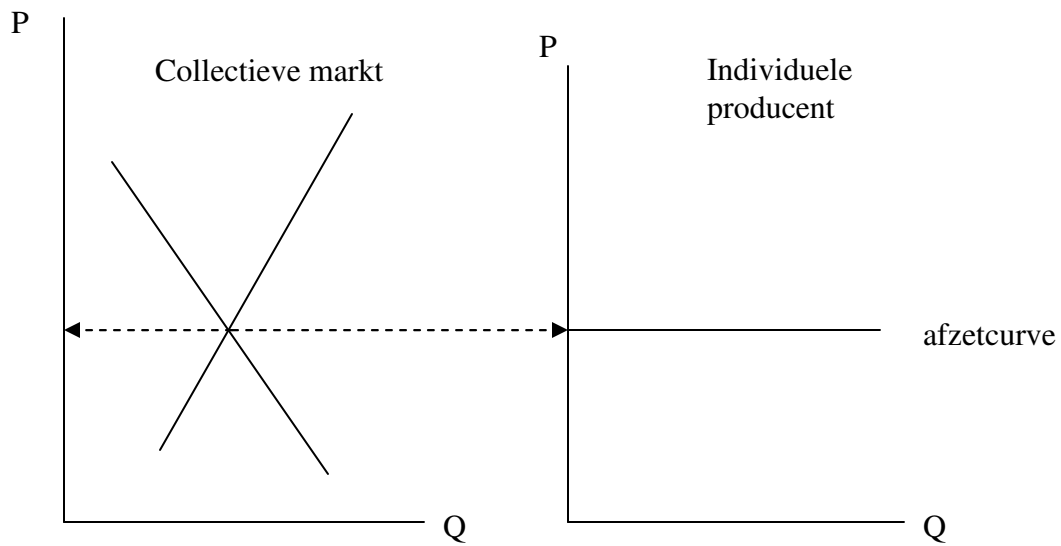
We kunnen vrij eenvoudig aantonen dat onder volkomen concurrentie de prijs gelijk is aan de marginale kosten maar dat dit niet het geval is bij monopolie en bij monopolistische concurrentie.

De producent zorgt altijd voor de gelijkheid van marginale opbrengst en marginale kosten (tenminste als hij naar maximale winst streeft). Dit betekent dat als de prijs van het product gelijk is aan de marginale opbrengst, de prijs ook gelijk is aan de marginale kosten. Zoals te verwachten geldt dit inderdaad voor volkomen concurrentie maar niet voor de andere twee marktvormen.

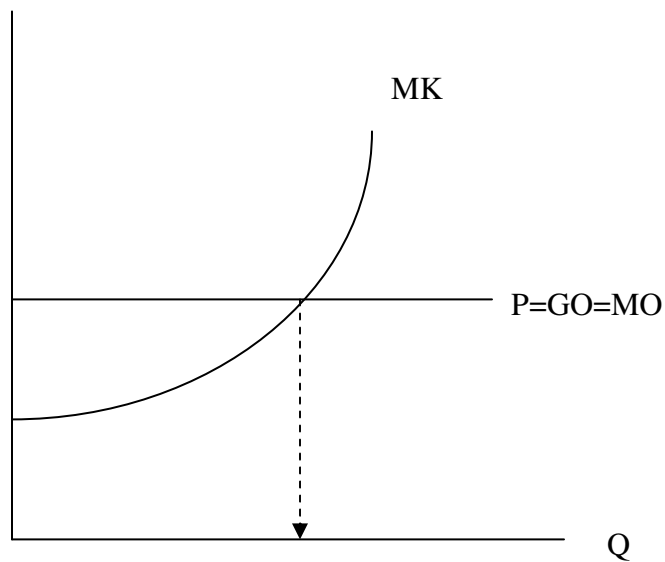
Volkomen concurrentie:

Onder volkomen concurrentie is de prijs voor de producent een gegeven. Deze prijs wordt bepaald op de markt en voor de individuele producent geldt dat hij slechts zijn hoeveelheid kan aanpassen.

Dit betekent dat de afzetcurve voor de individuele producent horizontaal loopt. De hoogte van deze lijn wordt bepaald door vraag en aanbod op de collectieve markt.

Aangezien de prijs vaststaat voor de individuele producent is de prijs niet alleen gelijk aan de GO (gemiddelde opbrengst) maar ook gelijk aan de MO (marginale opbrengst). De producent zal nu de hoeveelheid zo kiezen dat de marginale opbrengst gelijk is aan de marginale kosten.

De producent onder volkomen concurrentie produceert zoveel producten dat de prijs van het product gelijk wordt aan de marginale kosten.

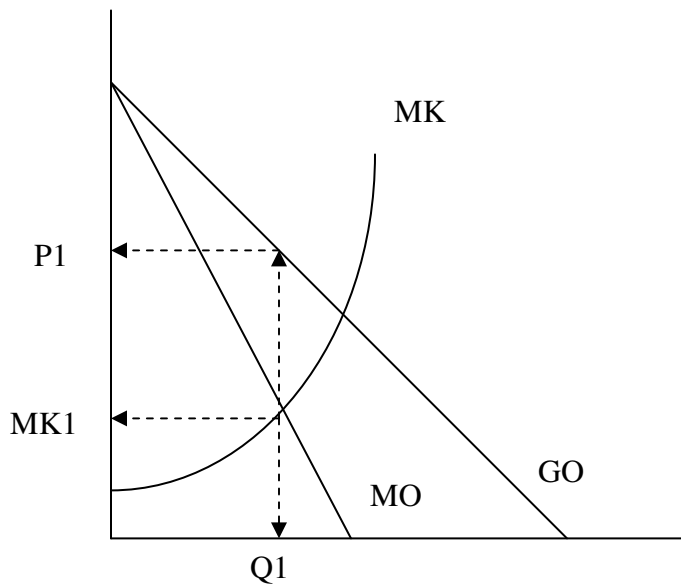
Aangezien de marginale opbrengst van de consument gelijk was aan de prijs geldt dus dat de marginale opbrengst van de consument gelijk is aan de marginale kosten van de producent.

Monopolie en monopolistische concurrentie:

In het geval van monopolie en monopolistische concurrentie wordt de producent geconfronteerd met een dalende afzetcurve. Hij kan nu zelf de prijs van het product bepalen. Hij is prijszetter.

Ook nu zal de producent weer zorgen voor de gelijkheid van marginale opbrengst en marginale kosten. Maar omdat de marginale opbrengst nu lager is dan de prijs zal dit niet langer betekenen dat de prijs gelijk is aan de marginale kosten.

In een grafiek ziet dit er als volgt uit:

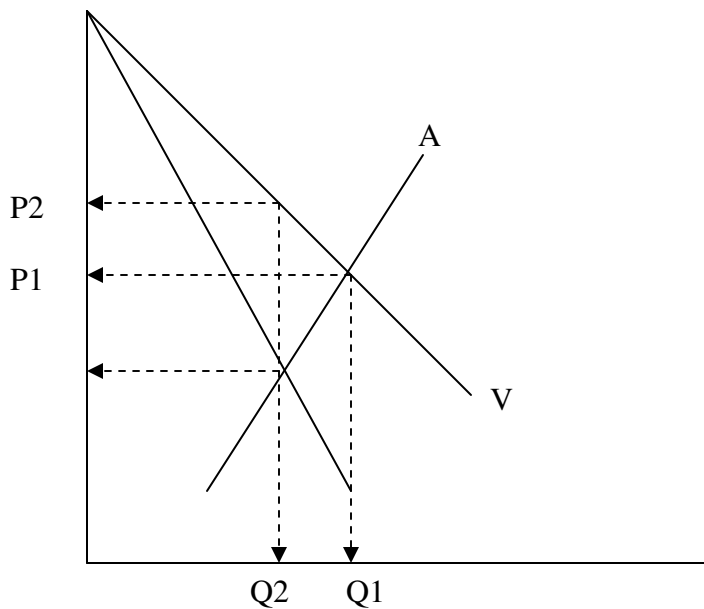

De GO-lijn is de afzetlijn van de producent. Bij monopolie is dat dezelfde lijn als de collectieve vraaglijn. De MO-lijn loopt nu niet meer hetzelfde als de GO-lijn. De producent maakt MO gelijk aan MK. Dit betekent dat hij de prijs vaststelt op P1. Hij zal dan Q1 verkopen. De winst is dan maximaal.

In de grafiek zien we echter duidelijk dat bij Q1 de prijs (P1) hoger is dan de marginale kosten (MK1).

Aangezien de marginale opbrengst van de consument gelijk is aan de prijs kunnen we stellen dat de marginale opbrengst van de consument groter is dan de marginale kosten van de producent. Dit is een niet ideale situatie. Als de consument en de producent dezelfde persoon was geweest had hij deze situatie nooit laten bestaan. Hij was dan doorgegaan met produceren totdat zijn marginale opbrengst gelijk was geweest aan zijn marginale kosten.

De volgende grafiek laat zien waarom monopolie en monopolistische concurrentie niet ideaal zijn.

In de bovenstaande grafiek is de vraag en aanbodcurve getekend zoals die bestaat op een markt van volkomen concurrentie. De prijs op die markt wordt P1 en de hoeveelheid die daarbij hoort Q1.

Was het echter een monopolie geweest dan was de vraagcurve van de collectieve markt nu de afzetcurve van de monopolist. Dit betekent dat de MO-curve van de monopolist twee keer zo steil loopt. De aanbodcurve is de MK-curve. Dit betekent dat $MO = MK$ bij een hoeveelheid Q2. De prijs wordt nu P2.

We kunnen dus concluderen dat de monopolist minder produceert tegen een hogere prijs. Dit gaat gepaard met welvaartsverlies.